

ning, der nu er paa Landet, ogsaa skal finde Plads paa Landet, kan jeg oprigtigt talt ikke forstaa, at man kan. Vi vide jo ogsaa, at i andre Lande, som ere langt mere fremskredne i Kultur end Danmark, og det i Landbrugskultur, ser man med fuldstændig Ro paa, at Tallet af dem, der ere beskæftigede med og leve af Jordbrug, tager af, medens den rivende Tilvækst i Befolkningen maa søge hen til andre Erhverv, og saa naturligvis have andre Opholdssteder end en lille Husmandslod ude paa Landet. Jeg henviser blandt andet til England, hvor Forholdet er saa klart og evident som muligt.

Jeg for mit Vedkommende er af den Mening, at det er det heldigste, at man overlader det til den fri Udvikling, hvor Befolkningen skal søge sit Erhverv, og for Landbrugets Vedkommende, hvilke Former af Jordbrug der skulle blive de fremherskende. Det er jo ganske naturligt, at der paa en Tid, hvor alle ere enige om, at det lille Jordbrug betaler sig bedst i Danmark, er mange, der søge at forøge Antallet af smaa Jordbrug ved Udstykning af større Ejendomme. Men jeg tror, at det vil være det heldigste, at man overlader disse Forandringer med Hensyn til Omfanget af de enkelte Jordbrug ganske til den fri Udvikling, selvfølgelig under de Begrænsninger, som jeg før omtalte, altsaa Begrænsninger med Hensyn til Udstykning og Sammenlægning, hvilke efter min Mening have været til stor Velsignelse i Fortiden, og hvis Ophævelse sikkert vilde virke til Ødelæggelse i Fremtiden. Jeg tror, at Danmarks Trivsel i flere Henseender staar i nøje Forbindelse med Bevarelsen af en stor og stærk Middelklasse paa Landet, og at det vil være til Ulykke og Fordærvelse, dersom man ved kunstige Midler — og dette er et kunstigt Middel — søger at fremskynde Udstykningen videre, end netop Forholdene udkræve. Det er min Overbevisning, og for mig har derfor det Spørgsmaal, som det 9de ærede kongevalgte Medlem (Hage) rettede til Finansministeren om, hvad der skal forstaaes ved disse „større Ejendomme“, som ved Statshjælp skulle hakkes i Stykker, en væsentlig Betydning med Hensyn til min Stilling til Lovforslaget overhovedet. Efter hvad der er nævnt i Motiverne, er der jo Tale om saadanne store Ejendomme, der særlig egne sig til Udstykning til mindre Jordbrug.

Hvad selve Udstykningen angaar, skal der jo ydes en betydelig Understøttelse dertil fra Statens Side, thi det er jo absolut en betydelig Understøttelse at kunne

faa et Laan, svarende til $\frac{1}{4}$, eller $\frac{1}{5}$, af Købesummen — det beror jo nærmere paa, hvor meget der staar paa 1ste Prioritet — af Statens Midler til 3 pCt. uden Afdrag i de første 5 Aar og senere til 4 pCt., hvoraf de 3 er Rente og Resten Amortisation. Jeg gaar endvidere ud fra, at Laanene ere uopsigelige, thi der vilde ikke være god Mening i dette Rentebeneficium, dersom Laanet naar som helst skulde kunne opsiges. Det er det ene store Beneficium.

Det andet, som heller ikke er at ringe-agte, er, at Købekontrakter og Skøder baade for de store Ejendomme og for Parcellerne kunne skrives saa at sige paa ustempelt Papir. Thi naar et Skøde lydende paa 100,000 Kr., hvilket ellers med en Afgift af $\frac{2}{3}$ pCt. vilde koste 700 Kr., kan faas for 1 Kr., saa er det jo saa godt som gratis, og ved de smaa Salgskontrakter gentager det samme sig. Her er Gevinsten vel ikke fuldt saa stor, idet der ogsaa her for hver Parcel skal betales 1 Kr., men det bliver jo dog altid til noget. Desforuden er der fuldstændig Stempelfrihed og Frihed for Tinglæsningsgebyrer for de andre Papirer, der udfærdiges i Anledning af disse Overdragelser. Vil man regne alt dette sammen, kommer man til en ganske klækkelig Sum for hvert 100,000 Kr., og der er deri en meget betydelig Fristelse for dem, der ville gøre Forretninger. Jeg er ganske enig med det ærede 9de kongevalgte Medlem i, at der langt fra er sat Bom for, at den private Spekulation kan gøre sig disse Omsætninger nyttige, og jeg er meget i Tvivl om, hvorvidt det overhovedet kan lykkes at forhindre det.

Paa et andet Punkt er jeg ogsaa enig med det ærede 9de kongevalgte Medlem, og det er, at en Kommune ikke bør kunne optræde som Køber og Sælger. Det ligger saa langt udenfor Kommunernes egentlige Virksomhedsomraade. Ganske bortset fra, at dether drejer sig om Slagtning af større Ejendomme og Udstykning til Parceller, saa er det, at en Kommune eventuelt skulde blive Godsejer, ganske uforenelig med det almindelige Begreb om kommunal Virksomhed, hvortil kommer, at det meget let kan stille sig saaledes, at de, der raade for Godset, ikke ere dem, der betale, hvad det koster. Dernæst forekommer det mig, at det at gaa til Bortfæste er at vende tilbage til Tider, vi ellers skulde være færdige med. Maalet maa dog i alt Fald være, at hver Mand kommer til at eje Jorden. Hidtil har man jo anset det at være Fæster for